

73-222-01 סטייה חברתית

שם המרצה: ד"ר עדה יורמן

סוג הקורס: שיעור
שנת לימודים: תשפ"א סמסטר: א+ב היקף שעות: 2 ש"ש

א. מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):
הקניית מושגי יסוד בתחום הסטייה החברתית תוך התמקדות בסוציולוגיה של הסטייה ובדרכי הבנייה ועיצובה.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)
הקורס מתחלק למספר נושאים ובהם: הגדרת הסטייה, פונקציות חיוביות של סטייה, הבניית בעיות חברתיות, הרטוריקה של בעיות חברתיות, הפאניקה המוסרית, מסעי הצלב המוסריים, הפשיעה הפוליטית, חרדים ופשיעה, משפט ותרבות.

מהלך השיעורים:
הרצאות פרונטאליות תוך שימת דגש על דיון עם הסטודנטים.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור
1	מבוא
2	מהי סטייה
3-6	רטוריקה של בעיות חברתיות
7-10	הבנייה חברתית של סטייה
11-14	סטייה של אישי ציבור
15-17	המשפט והתרבות
18-19	ועדות חקירה ככלי פיקוח על אישי ציבור
20	יחס החרדים לסטייה
21-22	השיגעון כסטייה
23	סיכום

ג. חובות הקורס:
נוכחות בהרצאות
קריאת המאמרים בהתאם להנחיות המרצה
ציון של 60 לפחות בבחינה בתום הקורס

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):
ציון של 60 לפחות בבחינה

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)
הבניית בעיות חברתיות

Best, J (1989). *Images of Issues: Typifying Contemporary Social Problems*. New-York: Aladine de Gruyter. (pp. 3-10) (337-354).

Loseke, D. (1999). *Thinking about Social Problems: An Introduction to Constructionist Perspectives*. New-York: Aladine de Gruyter (39-41) (69-97).

הרטוריקה של בעיות חברתיות

Ibarra, P. & Kitsuse, J. (1993). Vernacular Constituents of Social Problems. In: G. Miller & J. Holstein (eds.). *Constructionist Controversies: Issues of Social Problems Theory* (pp. 29-44). New-York: Aladine de Gruyter.

Best, J. (1987). Rhetoric in Claims Making: Constructing the Missing children Problem. *Social Problems*, 34 (2), 101-121.

הפאניקה המוסרית

Cromer, G. (2004). Children from Good Homes: Moral Panics about Middle Class Delinquency. *British Journal of Criminology*, 44, (3), 391-300

Good, E. & Ben-yehuda, N. (1994). Moral Panics: Culture, Politics and Social Construction. *Annual Review of Sociology*, 20, 149-171.

Maththew, D., Rohloff, A., Petley, J., Hughes, J. (2011). The idea of moral panic-ten dimension of dispute. *Crime, media culture*, 7, (3), 215-228.

Pearce, J., M., Charman, E., (2011). A social psychological approach to understanding moral panic. *Crime, media culture*, 7, (3), 293-311.

סטייה של אישי ציבור

נבות, ס' (2003). קביעת שכרם של חברי הכנסת: המחליטים הם גם הזוכים. *המשפט*, 16, 58-73.

ברק-ארז, ד' (2012). *אזרח נתין צרפתי: שפט ושלטון במדינה משתנה*. אור יהודה: זמורה ביתן, דביר מוציאים לאור (126-151).

נבות, ס' (2003). מפרשת גינוסר לפרשת פנחסי: על כשירות ושיקול דעת. *המשפט*, ה, 85-115.

בית המשפט העליון בחברה דמוקרטית

סגל, ז' (2000). בג"צ במרקם החברה הישראלית לאחר חמישי שנה. *משפט וממשל*, ה', 235-297.

ברק, א' (1998). תפקידו של בית המשפט בחברה דמוקרטית. *עיוני משפט כא*, (1), 13-19.

קרמינצר מ', לוריא, ג' (2018). על הרוח העצמאית של השופטים בישראל. בתוך: ק' אזולאי, א' בר-סימן טוב, א' ברק, ש' ליפשיץ (עורכים). *ספר דורית ביניש* (131-156), רמת גן: אוניברסיטת בר אילן ונבו.

מאוטנר, מ' (2009). בית המשפט העליון-שלוש תקופות: "זרות" "עימות" "הכלה". *משפטים ועסקים*, י', 585-598.

החוק והמשפט ככלי פיקוח על גופי השלטון

ברק, א' (1993). על השקפת העולם בדבר שיפוט ואקטיביזם שיפוטי. *עיוני משפט*, י"ז, ע"מ 475-501.

אלמוג, ע' (1999). מזכותנו על ארץ ישראל לזכויות האזרח וממדינה יהודית למדינת חוק: מהפכת המשפט בישראל ומשמעותיה התרבותיות. *אלפיים*, 18, ע"מ 77-132.

בג"צ 73/53 חברת קול העם בע"מ נגד שר הפנים, פ"ד ז 871

בג"צ 680/88 שניצר נגד הצנזור הצבאי הראשי, פ"ד מב (4) 622

ע"א 105/93 ראם נגד עיריית נצרת עילית ואחרים פ"ד מז (5) 189

חרדים ופשעה

Cromer, G. (1996). Secularism in the Root of all Evil. The Hardi Response to Crime and Delinquency. *International Journal of Group Tensions*, 26 (2), 109-121.

Liebman, C. S. (1983). Extremism as a Religious Norm. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 22, (1), 75-86.

קפלן, ק' (2007). בסוד השיח החרדי. ירושלים: מרכז זלמן שז"ר.

השיגעון כסטייה

פוקו, מ' (1963 נוסח עברי 2008). *הולדת הקליניקה: ארכיאולוגיה של המבט הרפואי*. תל אביב: רסלינג. (ע"מ 95-106).

פוקו, מ' (נוסח עברי 1986). *תולדות השיגעון בעידן התבונה*. ירושלים: כתר. (ע"מ 11-37).

פורטר, ר' (2002 נוסח עברי 2009). *היסטוריה קצרה של השיגעון*. תל אביב: רסלינג. (ע"מ 127-147).